

Redniška tarifa: —
 Čelo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrileta . . . 250—
 Mesečno . . . 1—
Štampaj Avstrije: —
 Čelo leto . . . 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vrstic
 od 6 redne petkovske
 večkratnih oznanil
 — popust.
 „Straža“ izhaja v ponedeljek in petek popoldne
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Slovenska ulica 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Boji pri Tarnopolu.

Po hudem boju pridobili pri Tarnopolu prejšnje postojanke. — V Volhyniji napredujejo naše čete proti Rovnu. — Na Krnu, pri Tolminu in na Doberdobski planoti italijanski napadi odbiti. — Italijani ob švicarski meji. — Torpedni čoln št. 51 poškodovan. — Skrivnostne priprave na Francoskem.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 12. septembra.

Rusko bojišče.

Naše čete, ki se bojujejo v Volhyniji, so včeraj, dne 11. septembra, prekoračile pri Deraznu reko Goryn in pri Dubnureko I-kvo.

Ruski napadi pri Tarnopolu so postajali vedno bolj srditi. Na severno-zahodni strani mesta se je posrečilo sovražniku udreti v naše strelske jarke in nam odvzeti vas Dolzanko. Toda zavezniške čete in honvedni bataljon, ki so se nahajali na bližnjem ozemlju, so priskočili na pomoč, napadli sovražnika na obeh krilih, so odvzeli Rusom vas Dolzanko in so jih zopet pognali v postojanke zadaj za obmostje. Sovražne izgube so velike.

Odbiti so bili istotako sovražni sunki južno-zahodno od Tarnopola.

Na naših bojnih črtah na izhodnem bregu reke Strype, ob spodnjem toku reke Seret in ob besarabski meji je dan potekel prav mirno.

C. in kr. čete so na Litvanskem odvzele sovražniku pri Kosovu se nahajajočo močno utrjeno vas Szkuraty.

Italijansko bojišče.

Kakor je bilo pričakovati, je prišlo včeraj, dne 11. septembra, in sicer osobito na severnem delu bojišča, do cele vrste večjih bojev, ki so se vsi končali s popolnim neuspehom za napadajoče Italijane.

V kotlini Bovca podvzeti sovražni infanterijski napad je bil popolnoma brezuspešen. Onkraj Jablonice je prisilil naš artilerijski ogenj Italijane, da so se morali spustiti v beg. Istotako so bili odbiti napadi italijanskih oddelkov, ki so se vgnezdili južno od Javorčeka.

Na ozemlju Vršiča se je bil ves dan hud boj. Tukaj je odbilo sovražni napad priznано junaško domobranstvo iz Sv. Hipolita. Zopet so ostale vse postojanke trdnov naši oblasti. Bojišče je posejano s trupli padlih Italijanov.

Italijanska artilerija je južni del tolminskega obmostja zopet močneje obstreljevala. Kakor se je sedaj dognalo, se je udeležila napada na tem ozemlju dne 9. septembra 7. italijanska infanterijska divizija, ena skupina alpincev in dva bataljona berzaljerov. Samo italijanski pešpolk št. 25 je izgubil čez 1000 mož.

Na ozemlju Doberdobske gorske planote je bilo kakor vselej odbitih več sovražnih sunkov na prednje dele gorske planote.

Na tirolski bojni črti so napadli Italijani včeraj popoldne dne 11. septembra, in tudi danes ozemlje zahodno od gore Pijano

in sovražne skupine, broječe po eden bataljon, so brezuspešno napadale naše postojanke v dolini reke Popene in na ozemlju Cristalla.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berlin, 12. septembra.

Severo-izhodno bojišče.

Armadna skupina maršala pl. Hindenburga. Na bojni črti med Dvino in Merezom (ob Njemenu) so se boji na posameznih mestih razvili v velike obsežne borbe. Ujetih je bilo znova 1800 Rusov, uplenjenih pa 6 strojnih pušk.

Med Jeziorijem in Njemenom so trdovratni boji trajali včeraj celi dan. Še le danes zjutraj je sovražnik nadaljni odpor opustil. Zavezniške čete ga zasledujejo.

Ob Zelvianki so naše čete sovražno črto na več mestih predrle. Sovražnik je izgubil 17 častnikov in 1946 mož kot ujetnike in 7 strojnih pušk.

Rusko poročilo od 10. septembra govori o bojih ruske garde na severni strani kraja Abeli (42 km zahodno od Dvinska); nemške čete se teh bojev niso udeležile. Nasproti temu so naše čete včeraj zahodno od Vilna zasledile rusko gardo, jo napadle in premagale.

V tem ruskem poročilu označena vjest o zmagi dveh ruskih vojakih nasproti šesterim nemškim ob izlivu Zelvianke, nemškemu armadnemu vodstvu ni došlo nikako poročilo.

Armadna skupina maršala bavarskega princa Leopolda. V ožjem stiku z desnim krilom Hindenburgove armadne skupine so naši zavzeli sovražne postojanke izhodno od Zelve; tudi pri kraju Koszele so naše čete reko Zelvianko prekoračile.

Na obeh straneh ceste Bereza-Kartuska-Kosov-Slonim je sovražnik poražen. Armadna skupina je ujela 2759 Rusov in je zaplenila 11 strojnih pušk.

Armadna skupina maršala pl. Mackensena. Naše čete napadajo sovražnika na obeh straneh železnice, ki vodi v Pinsk. Nekatere prednje postojanke so bile danes po noči z nenačnim napadom po naših črtah zavzete.

Južno-izhodno bojišče.

Nemške čete so odbile več sovražnih napadov. Rusi so imeli težke izgube.

Pred velikimi dogodki na Balkanu.

Četverosporazum je hotel Bolgarijo izrabiti za napad proti Carigradu. Ta stvar je sedaj rešena, Bolgarija ne bo šla proti Turčiji v boj. Ali je Bolgarija vsled pogodbe s Turčijo dolžna več kakor varovati nepristranost, bodo pokazali že prihodnji dnevi.

Splošno se sodi, da Grčija ne bi posegla vmes, ako bi Bolgarija nastopila z orožjem in bi ne motila

grških interesov. Grčija vedno povdarja, da ima s Srbijo pogodbo dobrohotne nevtralnosti, česar bi se Grčija brzkone držala tudi napram Bolgariji.

Zadržanje Rumunije še je vedno negotovo. V vladnem glasilu „Vitorul“ se uradno nanovo zatrjuje, da se Rumunija drži nevtralnosti. To je res, da je Rumunija še nevtralna v toliko, da ni prišla za orožje, toda med Rusijo in Srbijo dopušča vsakteri prevoz, nam pa ga v Bolgarijo in Turčijo strogo zabranjuje. Niti žita nam noče dati.

Novo bolgarsko ozemlje slovesno izročeno.

S podpisom turško-bolgarske pogodbe so bili tudi bolgarski pogoji sprejeti. Dva turška polka v paradni obleki sta pričakovala dva bolgarska polka na novi meji, ki sta prikorakala s plapolajočimi zastavami. Turška polkovna godba je zaigrala „Sumi Marica!“, a bolgarska godba pa turško himno. Ko so si izkazali čast in izmenjali dokumente, je turški poveljnik izročil bolgarskemu poveljniku novo ozemlje. Nato se je vršila posebna slavnost v Odrinu.

Kako gre nova meja.

Kakor znano, je morala Bolgarija 1. 1913 pustiti Turčiji vse one kraje, ki jih je bila leta 1912 z orožjem osvojila v Traciji. Po bukareškem miru se je morala zadovoljiti s koščkom turškega ozemlja. Za Bolgarijo je zelo neugodno, da teče železnica iz južne Bolgarije, ko se izogne Rodopskemu pogorju, ob reki Marici precej daleč po turškem ozemlju. Tu je ob odpremljanju čet, častnikov in vojnega materiala vedno prišlo do neprijetnega trenja. Zato se je na Bolgarskem porodila iskrena in pravična želja, da bi se to vprašanje končno uredilo. Ko so četverosporzumne velesile jele uplivati na Bolgarijo, da bi jo nahujskale proti Turčiji, obečujoč ji za to mejo Midia—Enos (ki bi si jo morala pa Bolgarija sama z orožjem priboriti), je bolgarski ministrski predsednik stavil proti popolnoma odkrito vprašanje, ali bi ne bila voljna v svrhu prijateljskih sosednih odnošajev vrniti Bolgariji oni del ozemlja, ki ga je bila Turčija izgubila v vojski 1912.

Odlični turški krogi so takoj izpočetka razumeli važnost tega vprašanja ter izjavili, da so pripravljene za pravični dogovor, posebno so pa pripravljene odstopiti toliko preporno področje, po katerem mora voziti turška železnica. Sedaj je ta dogovor sklenjen v vseh svojih podrobnostih in prijateljski odnošaji med Turčijo in Bolgarijo so zagotovljeni. Namesto vojske si je Turčija pridobila prijatelja.

Nova bolgarsko-turška meja gre ob Tundži do severno od odrinskih utrd, napravi krog teh večji lok do Maraša ter teče ob Marici do odrinskega kolodvora v Karagaču, ki je postal bolgarski. Meja ondi preseka cesto, ki vodi iz Karagača v Odrin, ravno na sredi ter gre potem od vasi Bošnjak ob levem bregu Marice, tako da pripadeta oba bregova reke Bolgariji. Na ta način so bolgarske prometne zveze na tej reki olajšane. Leva obala Marice je potem meja vse do Egejskega morja. Marica je tako postala bolgarska reka. Bolgarija dobi na ta način 2000 kv. km turške Tracije.

Bolgarska armada pripravljena.

Sofijski uradni list „Echo de Bulgarie“ piše na uvodnem mestu o bolgarski armadi sledeče: Če bi bila bolgarska vlada prisiljena zgrabiti za orožje, da udelevi svoja narodna stremjenja, bi našla v bolgarski armadi sijajno orodje. List naplša, da je bol-

garska armada, katere ne razjeda nobena politika, tako izpopolnjena in pripravljena, kakor še nikdar prej in bi z navdušenjem storila svojo dolžnost za kralja in domovino.

Bolgarija primorana prijeti za orožje.

„Narodni Prava“, glasilo min. predsednika Radoslavova, priobčuje na uvodnem mestu posebno izjavo o položaju. Izjava, ki vzbuja največjo pozornost, pravi:

„Čim so izčrpana vsa mirovna sredstva, je država, ki hoče doseči svojo narodno samostojnost, primorana se poslužiti orožja. Bolgarska javnost uvjeda vedno jasnejše, da naši bivši zavezniki za nobeno ceno ne bodo prenehali zatirati nesrečno Macedonijo, dokler ne spregovori svoje besede bolgarsko orožje. Bolgarski vladi, ki je izčrpala vsa sredstva za mirni sporazum med balkanskimi državami, ne preostaja ničesar drugega, kakor poiskati zanesljiva in učinkovita sredstva, s katerimi bo mogoče zasigurati bolgarske narodne ideje.“

Bolgarske čete ob grški meji.

Grški listi poročajo, da je Bolgarija zbrala v prostoru med Nevrokopom (severno od mesta Seres), in reko Mesta šest divizij vojaštva. V Grčiji je ta vest izzvala veliko razburjenje. Grška vlada je izjavila, da je za vse slučaje pripravljena in ni nobene podlage za vznemirjenje.

Rumunija še čaka!

List „Kölnische Zeitung“ piše: Rumunija še čaka. Tako se glasi poročilo zaupne osebe, kateri je prav dobro znano razpoloženje in položaj, v katerem se sedaj nahaja Rumunija. Zmage avstrijsko-nemških čet nad Rusijo iztreznjujejo rumunske vodilne politične kroge in jim odpirajo oči. V rumunskih vojaških krogih vlada vedno večji odpor za vojsko zoper Avstrijo. Vojni hujskači imajo zadnji čas zelo slabe čase.

Novi ruski predlogi Rumuniji.

Iz Bukarešte poročajo: Rusija je stavila Rumuniji nove ponudbe ter ji obljubila tudi velike koncesije v Besarabiji. Tudi Italija je obljubila, da se bo ozirala na rumunske želje glede Albanije. Rumunski poslanik princ Ghika se je posvetoval s Sonjinom in ruskim veleposlanikom Giersom.

Srbija odklanja.

Iz Haaga se poroča: V diplomatskih krogih se zatrjuje z vso gotovostjo, da je Srbija kljub pritisku odklonila zahteve četversporazuma, ali pa se vsaj brani sprejeti bolgarske predloge v takem obsegu, — kakor si jih želi Bolgarija.

Grčija odpoklicala svoje častnike iz inozemstva.

Iz Soluna se poroča: Grški mornariški minister je izdal poziv na vse mornariške častnike in podčastnike, ki se nahajajo v inozemstvu, da se morajo nemudoma vrniti v Grčijo. Tudi vojni minister poziva vse grške častnike in podčastnike, da se nemudoma vrnejo v domovino.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Za izhodno Galicijo se bijejo nenavadno hudi boji, ki valovijo kakor gigantski morski valovi semtertje. Najhujši napadi in protinapadi se vršijo pri Tarnopolu. Rusi hočejo še vsaj koščak avstrijske zemlje imeti v svoji posesti in zato tako krčeviti napori. O stanju pri Tarnopolu nas pouči današnje uradno poročilo.

O vodilnih osebah v ruski armadi je sedaj nekoliko znanega. Najvišji poveljnik je general Ruski, car je kajpada le imenoma. Načelnik generalnega štaba je general Aleksejev. Kje poveljuje general Evert in Ivanov, še ni jasno.

Srditi boji v izhodni Galiciji.

Armada Pflanzler-Baltina ima v prostoru med Prutom in Dnjestrom zasedene postojanke na državni meji. Severno od Dnjestra se ji je posrečilo, da je obdržala zavzete postojanke severozahodno od Zalesčykija, kljub izvanrednim srditim sovražnim protinapadom. Armada generala Bothmerja, ki se na severni strani drži Pflanzler-Baltinove armade, je radi prehudega sovražnega napadanja, velike ruske premoči

in neugodnega ozemlja, morala dne 10. septembra del svoje bojne črte za nekaj premakniti od Sereta nazaj na višine izhodno od Strype. Pri Tarnopolu pa smo 10. in 11. sept. vse sovražne napade srečno odbili.

Boj za zadnji kotic Galicije.

Še vedno se vrši bitka za zadnji kotic Galicije, ki ga imajo Rusi še v rokah. Stalno je zaznamovati napredovanje, toda žilavi, vedno nove napore sil zahtevajoči odpor Rusov zahteva krvavo borbo za vsako ped zemlje. To je huda in težka borba, ki postaja še težavnejša vsled zgodnjega jesenskega vremena, ki z neskončnim deževjem omejuje ceste in ovira tako prodiranje in dovažanje živil in municije. Končno prihaja še v poštev močvirnato ozemlje, ki je zelo ugodno za rusko obrambo. Rusi zelo spretno izrabljajo vse ugodnosti, ki jim jih nudi ozemlje. Tesne, močvirnate soteske so povsod utrine in cela vrsta pripravljenih postojank, ki se naslanjajo na gričevje in reke, nudijo Rusom vsakokrat kadar so vrženi, zavetišče. Vendar je ofenziva v znamenju napredka. Čeprav je trenutno nekoliko izgubila na hitrosti, je vendar zaznamovati napredovanje. Čete izvršujejo izredna dejanja, kajti Rusi skušajo dobiti nazaj vsako ped izgubljenih galiških tal. Vsakemu sunku slede neprestane protiofenzive, ki pa nimajo skoro nikjer uspeha.

Slovenci in Hrvati ob Dnjestru.

Vojni kurat č. g. Kren, ki deluje v kolera-bolnišnici v neki vasi v Bukovini blizu Černovic, piše: Ob Dnjestru imamo zadnje dni strašno krvave boje. Izgube so na obeh straneh velike. Na tem delu bojišča se borijo večinoma sami Slovenci in Hrvati. Rus ne more naprej.

Nova ruska bojna črta.

V kodanjskem listu „Politiken“ piše podpolkovnik Nielsen: Ruske čete se na celi fronti umikajo. Najbolj nevaren je za Ruse položaj v središču. Rusko armadno vodstvo se trudi, da bi dvotirne železnice pripravilo za umikanje proti izhodu in severu v smeri proti Minsku in Pinsku. Samo one čete, ki stojijo na gališki fronti in pri Vladimir-Volynskem ter so obranjene proti jugu, se lahko deloma ustavljajo avstrijskemu prodiranju. Vendar bo tudi tukaj odpor trajal le kratko časa, ker v smeri iz Kovel prihaja vedno hujši sovražni pritisk na rusko južno krilo. — Kaksnega sredstva ali bojnega načrta se bo rusko armadno vodstvo odslej oprijelo, da reši svojo armado pogibelji ter otme čast Rusije, še sedaj ni znano. Zdi se, da bo novo rusko armadno vodstvo potegnulo glavno rusko vojno silo za črto Berezina—Dnjep. Ta črta pa je od brest-litovske oddaljena celih 500 kilometrov.

Riga obkoljena.

Iz Rotterdam se poroča, da so nemške čete obkolile Rigo. V angleških vojaških krogih so mnenja, da se Riga ne bo mogla dolgo držati.

Ruski porazi.

Krakovska „Nova Reforma“ objavlja obširen članek o obsegu ruskih porazov tekom letošnje ofenzive avstrijskih in nemških armad. Ruske vojske so štele začetkom mesca maja 3.000.000 vojakov; od teh je 1.200.000 ujetih, 300.000 ubitih in ranjenih, ostali pa so demoralizirani. Rusija je seveda zopet armado spopolnila, toda le s rezervami, ki so slabo izvežbane in slabo opremljene, tako da so le sposobne se umikati. Izgube Rusov na vojnem materialu so še večje. Rusija je imela ob izbruhu vojne 12.000 raznih topov, 9000 so jih zavezniki ugrabili in danes še razpolagajo ruske armade, ako prištejemo nove japonske topove, komaj 6000 topov. Število uplenjenih strojnih pušk je velikansko. Ogromne so izgube na častnikih; od 80.000 častnikov se jih nahaja 25.000 v vojnem ujetništvu, ravno toliko jih je padlo. Ruska armada ima torej le še kakih 30.000 častnikov, kar bi k večjemu zadostovalo za bolgarsko armado. Že iz tega je razvidno, da je nova ruska ofenziva nemogoča, tudi za to, ker Rusi sploh ne morejo dobiti zadosti novega orožja in municije. Strategični položaj ruskih armad postaja od dne do dne slabejši; v najboljšem slučaju se bodo mogli Rusi ustaviti šele na črti Dvina—Dnjep, s te črte pa je prehod v kako uspešno ofenzivo izključen. Tako je poraz Rusije že sedaj popoln, s tem pa tudi poraz cele protinemske in protiaustrijske zveze.

Preveč municije.

Angleški listi vedo povedati, da je bilo v zadnjih tednih odposlano iz Amerike toliko municije, da je ruska vlada odredila, naj se transporti iz Amerike za 14 dni ustavijo. V Vladivostoku se nahaja ba je 54 velikih parnikov, ki so do vrha natovorjeni z orožjem in strelivom, ki ga do sedaj še ni bilo mogoče izkrcati.

Strelivo v Rusiji.

„Times“ poročajo, da so v Rusiji pomnožili v mesecu majniku izdelovanje streliva za 30%, zdaj pa se za 100%, a Rusi so izgubili tri glavna mesta z velikimi tvornicami za strelivo: Varšavo, Vilno in Rigo. Tvornice so sicer premestili, a posledice se kažejo, ker v novih prostorih ne morejo izdelati toliko blaga, kolikor so ga v prejšnjih.

Napačno odposlani ruski topovi.

Iz Petrograda se čez Kodanj poroča: Ruski poslanec Kenskij je izvršil senzacionalno odkritje, da so se ruski težki topovi, ki so bili izdelani pri Putilovu za fronto ob Njemenu, izgubili. Po daljšem iskanju so jih našli v Vladivostoku, kamor so bili — baje pomotoma odposlani.

Japonska zalaga Rusijo z orožjem.

Iz Tokija se poroča: V pristanišču v Vladivostoku vlada velikansko delovanje in skrajno živahno gibanje. V skladiščih pristanišča so naložene neizmerno množine municije in vojnih potrebščin. Vlak za vlakom prevaža iz Vladivostoka municije in vojne potrebščine v notranjost Rusije. Tudi po morju pošilja Japonska velikanske množine vojnih potrebščin za rusko armado. Razmerje med Rusijo in Japonsko je baje izborno.

Carjev testament.

Car Nikolaj je pred odhodom na bojišče poklical k sebi dvorne dostojanstvenike in jim je izročil svoj testament. V dvornih krogih se pripoveduje, da je bilo slovo med carjem in njegovo družino zelo ganljivo. Carica in carjevi otroci so jokaje stali okrog carja, ki se je dolgo z njimi pogovarjal. Car je rekel med drugim: „Sedaj pojdem na bojišče, da na čelu svoje armade potegnem meč in varujem domovino proti sovražniku.“ Carica Aleksandra je jokaje objela svojega soproga, kateri je celo družino poljubil. Nato se je podal v svojo sobo in že po preteku ene ure odpotoval na bojišče.

Nikolajevič cesarski namestnik v Kavkazu.

Dunajska „Reichspost“ javlja, da ni bil Nikolaj Nikolajevič imenovan za podkralja, ampak za cesarskega namestnika na Kavkazu, kajti njegov prednik, grof Voroncov-Daškov, ni bil podkralj, ampak cesarski namestnik v Kavkazu.

Padeč Nikolajeviča ojačenjé mirovne stranke.

Iz Haaga se poroča: Padeč ruskega vrhovnega poveljnika Nikolaja Nikolajeviča se smatra kot zmago mirovne stranke, v vojaškem oziru je pa ta sprememba brez vsakega večjega pomena. Car se ni nikoli zanimal za vojaške zadeve. Hotel je očitno napraviti samo prostor za ruskega najboljšega vojskovodjo, za generala Ruskija, ki sedaj zapoveduje najvažnejši ruski bojni črti od Rige do Grodna.

Kako je padel Nikolaj Nikolajevič?

Kakor je znano, je prišlo ob prihodu carja v ruski glavni vojni stan, do burnih prizorov med carjem in Nikolajevičem. Nikolajevič ni hotel podpisati dnevnega povelja na rusko armado, katerega je car prinesel seboj.

Car je Nikolaja Nikolajeviča opozoril že baje poprej, da bi bila sprememba v vrhovnem poveljstvu nujno potrebna, toda Nikolaj Nikolajevič se je takrat izjavil, da o tem vprašanju ne izreče svojega mnenja. Car je opetovano zahteval, da se potruži Nikolaj Nikolajevič k njemu, toda poslednji se je vselej izgovarjal, češ, na bojišču se ga ni za trenotek ne sme pogrešati.

General Ruski je imel, predno se je podal na fronto, daljši pogovor s carjem, v katerem mu je obrazložil, da se je on (Ruski) izrekel proti temu, da Rusija prodira proti Karpatom, ki so po njegovem mnenju grob za Rusijo. Toda veliki knez Nikolaj Nikolajevič je zavrgel njegove nasvete in ga je zasledoval tako dolgo, dokler ni smatral za umestno, da se, telesno in duševno ubit, umakne. Tudi general Rennenkampf je nedolžen, kajti na povelje Nikolaja Nikolajeviča se je moral general Rennenkampf spustiti v bitke ob Mazovskih jezerih.

Car je pozival Nikolaja Nikolajeviča, da se opraviči, kar je pa poslednjega le močno raztogotilo. Car je nato izrazil svoj sklep, da postavi na čelo svoje armade generala Ruskija, nakar se je Nikolaj Nikolajevič izrazil, da bi za ta slučaj ne mogel prevzeti nobenega jamstva. Nato je bil med carjem in Nikolajevičem sklenjen kompromis, da prevzame car sam vrhovno poveljstvo čez celo armado. Car in Nikolaj Nikolajevič sta se nato — popolnoma spravljena — ločila.